

REGÉLO.

Pesten vasárnap szeptember 13^{kán} 1840.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' törött korsó.

Irma.

La Napoule kis hely ugyan a' cannesi öbölnél, még is egész Provenceban ismeretes. Örökzöld sudár pálmák és sötét narancsok árnyain terül-el. Ez egyedül természetesen hirbe nem kűr-töli. Még is úgy hallik, itt virulnak a' legtüzesb szőlőfürtök, a' legillatosb rózsák, 's a' legdelibb lánykák. Én ugyan nem tudom, de szívesen hiszem. Kár, hogy la Napoule olly parányi, 's a' tüzes fürtökből, illatos rózsákból, 's kecses lánykákból eleget nem természet-het. Egyébként ezekből bizonyosan falvainkban is bírnánk.

Ha la Napoule épültte óta minden la napoulei nő mindannyi szépségnek híreszteltetik, akkor kétség kívül kis Irma csudák csudája volt; mert emléke még az évkönyvben is él. Ő kis Irmának hivaték ugyan, de kisebb még sem vala egy tizenhét évesnél vagy ezentuli gyermecskénél, kinek homloka éppen a' serdültt férfi ajkáig nyul.

A' napoulei évkönyvnek vannak saját jó elvei Irmáról értekezni. Chronikai hivatalban én is tettem volna. Mert Irma Manon anyjával Avignon-ból, hol eddig lakott, szülőhelyébe visszatérte óta ezt ugyancsak felkavarta. Tulajdonképp' nem házait, hanem lakóit, 's ezeknek fejeit, 's nem is mindenki fejét, hanem főleg azokét, kiknek fejük és szívök egy szellemdús szempár közelében mindenkor nagyon veszélyeztetik. Én tudom ezt, illy esetben tréfálni nem lehet.

Manon anya okosabban tévé, ha Avignonba marada. De ő La Napoule-ban kis birtokot néhány szőlőkerttel 's egy szikla-árnyazta házikót örökölt olajfák, 's afrikai akáaszok közepette. Illyesmi ellen egy vagyontalan özvegy nem szabadkozik. Így Provence grófnejaként egy dús 's boldog lét tudatában élt.

Annál veszélyesb vala ez a' jó la napoule-iak részéről. Ők illy baj elfogadására készülve nem valának, 's még Homerben sem ol-

vasák, hogy egy udvaris hölgy egész görög országot 's Kisázsia't vértbe igézzé, 's elleneskedésbe döntse.

Mint jött a' szerencsétlenség.

Irma alig tölte tizennégy napot a' házban az olajfák 's afrikai akáaszok közt, már la' Napoule minden ifja tudá, hogy Irma lakik itt, 's hogy egész Provenceban nincs lány őt kecsben előző.

Ha álarczozott angyalként lobogó öltönyben, halványzöld vállingben narancs-rüggyel 's rózsabimbóval keblén, finom arcát árnyazó virág 's lengő szalagtól színvegyes kalapban a' városkán könnyen átlebbent: igen, akkor a' setét aggastyánok nyelve felolvadt, 's az ifjaké elnémult. És jobbról, balról nyílt az ablak 's ajtó; — „jó reggelt!“ zengett mindenfelől, 's — „jó estvét Irma!“ — 's ő mosolygva bókolt jobbra balra.

Ha egyházba lépett, minden sziv (t. i. az ifjaké) bucsúzott az égtől, minden szem a' szentektől, 's az imában foglalkozó ujjak az olvasó gyöngyeiben tévedtek-el. Ez nem gyéren nagy bofrány oka lehetett, kivált az istenfélőknél.

Ez időpontban kétségkívül a' la napoulei némberek különösen jámborkák lehettek, mert ők leginkább boszongkodtak. De lehetlen is ezt nem helyeselni. Mert Irma érkezte óta több mint egy nősző hült-meg, 's több mint egy imádó pártolt-el arájától. Volt ekkor elég per, szemrelobbantás, köny. jó tanács, 's kosár. A' menyekző hire számüzve volt, de volt hire az elválásoknak. Még a' hűség zálogai, a' gyűrűk és szalagok is visszaküldettek. Az öregek gyermekeik czivódásaiba elegyíték magukat. Házból házba szállásolt a' per 's patvar. Nyomorúság volt.

„Irma mindennek oka!“ — mondák a' jámbor leánykák; aztán mondák az anyák, aztán mondák az apák, 's végre mindannyian, még a' fiatal férjek is.

De Irma igénytelen viselete- 's ártatlanságába burkoltan, mint a' rózsabimbó fel-felpattanó parázsa a' kehely zöldében, a' nagy veszélyről mitsem sejtítve, mindenkihez jószívű maradt. — Ez először a' fiatal férjeket indítá-meg, 's ők mondák: „Miért a' szende, a' bútlan gyermeket szomorítani? őt bűnűsly nem nyomja!“ — aztán mondák ezt az apák, aztán mondák az anyák, és végre mindnyájan, még a' jámbor leánykák is. Mert Irma édesen csengő szava bűverejével magát mindenhol kedvelteté; 's mielőtt egy félév gördülne-le, mindenki róla szólt mindenki szerette. De ő nem hivé, hogy olly igen szeretfetik, 's ez előtt sem hitte, hogy valaki gyűlölhetné. — Mit sejtí a' setét és sokszor fűbe letapodt ibolyácska, milly nagy becsű?!

Most az Irmának tett sérvekért mindenki önként lakolni kívánt. E' hajlam gyengédségét könyörület magasítá. Irma mindenhol ba-

rátságosabban, mint ez előtt, lelé magát üdvözöltetve, barátságosabban megmosolyogva, 's barátságosabban meghívatva falusi mulatásokra, tánczokra.

Gonosz Colin.

Még is nem minden ember bírja a' szájalom édes adományát, hanem makacs szívű, mint Pharao. Ez minden esetre az ember első bűnbeesése miatti természetes elfajultság következménye; vagy mert a' keresztség erénél a' pokol végképp' nem elégtetett - ki.

Az illy köszívűség emlékméltó példánya ifjú Colin, la Napouleban legdúsabb birtokos, ki szőlő- 's narancsligeteit egy nap alatt alig futhatá - be. Már az is bizonyítvány kedélye romlottságáról, hogy közel huszonhét éves volt, a' nélkül, hogy valaha kérdené, mire van a' szép nem tereitve?

Mindenki ugyan, de főleg a' hölgyek az életidő ama szakában, melyben a' bűnt olly örömet megbocsátják, Colint legjobb ifjonzoknak tarták a' nap alatt. Termete, egész fürge élénk lénye, tekintete, mosolya szerencsés volt az említetteknel tetszést aratni, kik neki bizonyára szükségben a' bűnnemek azon egyikeért is, melyet égbe kiáltónak hívunk, teljes bucsút engedtek volna. Azonban illy birók ítéletére bizni az életet valóban nem lehetne.

Még Napouleban agg 's fiatal a' büntelen Irmával kibékült, 's társasága után sovárgott, csak Colin vala az egyetlen, ki a' kedves gyermek iránt ellenszenvet táplált. Ha beszélgetés közt Irma jött szőnyegre, néma volt, mint hal. Ha a' sétán vele találkozott, a' harnak majd pirja, majd halványsága üle arczaira, 's valóban olvasztó pillantásokat vete utána.

Ha alkonyonta az ifjúság a' tengerpartra, az avultt vár romjai mellé, vidám játékokra, falusi tánczokra, vagy körénekekre csődüle össze, Colin sem hiányzott. De mihelyt Irma jött, elhallgatott az agyafurtt Colin, 's a' világ minden kincseért nem énekelt többé. Kár gyönyörű hangjáért! mindenki kéjjel hallgatá, 's ő kimerithetlen vala a' dalokban.

(Folytatása következik.)

Tengervihar és Byron.

(Vége.)

Most a' lord leölté minden ruháját, csak nadrágát nem, 's ezt selyem nyakkendőjével erősen csipejéhez szorítá. Ezután leült, 's keblén keresztbe foná kezeit, és csendes odaengedéssel várta sorsát. Lábainál nyújtózva feküdt S..., Percy az eszméletlenség állapotában. — 'Szegény fiú! — mond a' lord, rá vetve

szemeit. — Peto dr. köpenyébe burkolva képét, és nyujtozva 's borzasztó aggályában fel-felsohajtvá feküdt.

F...n kapitán néhány piasztert dugott öltönyéből nadrágzszebeibe, 's Byron mosolygva kérdé:

,F. —! sülyesztőnek viszi ezt kegyed, hogy annál gyorsabban elmerülhessen? vagy Neptunt akarja megvesztegetni, hogy ez kegyednek jobb ágyat adjon vízi palotájában?'

Néhány órája lehetett már a' nap fenköltének, de mi köröskörül setét sirhomályba voltunk leplezve. A' hullám már lassan és nehezen vonult, 's a' mint ez a' sziklában megtört, úgy hangzott a' recsegés füleinkbe, mintha egy magas tölgy-erdőt döntene össze a' forgó-szél. A' lord arcvonalmai nem változtak mind addig, míg a' személy, ki ezt feljegyzé, elég erővel birt arra figyelni. — A' sziv, melly tulajdon keservében vérez, elfelejti a' szenvedő barátságot gyászolni.

Már nem volt egy negyed mértföldnyire a' hullámtorlat a' hajónak tengerfelőli oldalától, midőn Benson kapitán mondá a' lordnak:

„Most egyetlen egy szabadulásunk abban áll, hogy egy kicsit jobban szél elébe menjünk; mert különben mulhatlanul széles oldallal hajtatunk a' torlatnak, 's egyszerre szétzuzatunk.“

,A' mint ön akarja! — felelt a' lord, fejét felemelve 's a' vészt szemlélve; azután ismét előbbi helyzetét foglalá-el.

Nehéz hullámok csaptak most át a' hajó eleje 's hátulja felett, 's Peto doctort elmosták a' hajóról, ki tüstént lesülyedt, hogy többé fel ne jőjjön.

,Nagy Isten! — kiálta a' lord, 's e' pillanatban ragadta-meg egy óriás hullám a' hajót, és félelmes magasra emelte; majd ennek csucsáról villámsebesen rohant-le, mintha a' kérlelhetlen hullámokba akarna temetkezni. E' mozgás taszítása által a' hajó a' hullámtorlat körén túl előre löketett, míg ez a' hajó csillaga mögött zajga-fel, 's erőtlen fecskendett szét, mintha boszorkodnék a' zsákmány vesztén, mellyre bizton számolt.

„Mentve vagyunk! — ugorjatok-fel a' rudaktól, fel a' vitorlák-kal“ — kiálták csaknem egyszerre F...n és Benson kapitánok, 's a' parancs teljesítették zajgó öröm-rivaja közt a' hajós népnek, melly hez illy intést adott a' lord:

,Mig dolgoztok, adjatok hálát magatokban Istennek e' csudanemű megtartásért!'

Ezután lement a' hajószobába, 's négy palaczkot hozott-fel. Mindenkinnek inni adott, miközben maga is részt vett abban. S... Percy elkábulva vitetett ágyába; a' lord vigasztalá a' társaságot biztosságu bizonyosságával, 's a' hajót nyilttá tett vitorláival Sant

Fiorenzo öböl torkolatába intézé, minek minden irányzatát jól ismer-
te a' kapitán. — A' magas omló hullám, mely a' hajót felveté,
volt szabadító eszköze annak; azon szírt, mellyen a' hajó átrepült,
tengerszennben hihetőleg alig van két lábnyira víztől fedve, 's azon
dobta a' hullám a' hajót mentőleg át egy olly pillanatban, midőn min-
den remény az örök életen kívül veszte volt.

Csendesen mozgott ezután a' hajó; nyolcz óraker már az egész
társaság képes volt egyenesen ülni 's kávéját elkölteni. Most Peto
dr. búsitá a' kört, kinek veszte nyílt szívű sajnálatot gerjeszte; bár
semmi emléket nem hagyott maga után, minél fogva szerettség vagy
gyászoltassék.

Egy erős köd sürité-meg az eget, 's Benson kapitán elhatározá
magát, intézkedni addig, míg az elhuzódik; 's mi azonnal mindnyá-
jan egy jó ebéd készítéséről gondoskodtunk; mert hajóvendégeink
a' vihar alatt gyomrukban érezték viszhangját, és nekünk, kik a'
fedélzeten rázódtunk, mindenhez volt étvágyunk, csak egy uj szél-
vészhez nem.

Egészen friss eleségünk a' tengerbe mosatott; tyukos és pulykás
ketreceink, tubatartóink sőt még párolgató kövünk is, mellyet a'
lord igen sokra becsült — elragadtattak a' hullám által: azonban
más nemű csemegéink, becsinált hus és gyümölcs-étkek, 'sa' t. meg-
maradtak. — Derék szakácsunk is volt, 's míg ez ebédünket készí-
té, mi megfürödtünk (mert a' szoba hátuljába két kényelmes már-
vány-fürdő-kádat hoztunk); azután felöltöztünk az ebédhez me-
nendők. Ebédünk igen vig levén, gyorsan keringtek a' palaczkok,
'sa' lord igen jó kedvében fenyegetődzék; hogy S.... Percy ha-
lála 's feltámadására elegiát irand, 's a' grófné e' „halál-szózatokat“
zenére tenni és a' szélvész istenének ajánlani ígérte. E' vig idő töltés
az alatt olly csendesen dolgoztak a' fedélzeten, hogy mi mindnyájan
vitorla alatt képzeltük magunkat, míg Benson kapitán bejött, 's a'
lordnak jelenté, hogy a' hajó Martello öbölnél, öt mértföldre Sant
Fiorenzo várostól, biztosságban 's horgonyon nyugszik.

E. Pordán.

HAZAI HIRLELŐ.

G y á s z h i r. — Folyó hónap 5-kén szenderült által boldogabb létre szél-
ütésből eredt rövid betegség után t. n. Heinrichfy Théréczia asszonyság,
t. n. Pálmafy Filep ur, t. n. Heves és k. Szolnok t. e. megyék táblabírá-
jának hitese, élete 54-dik évében. — Hült tetemei 7-kén Kun Sz. Miklóson
takarítottak-el. — Gyászolják őt: szerető férje és gyermekei: Miksa,
Rozina (ns Koller Antalné), Maria (ns Gremesberger Pálné), és Erzsé-
bet (ns Ferencsics Józsefné).

PESTI VIZSGÁLÓ.

Takarékpénztári közgyűlés. — A' hazai első takarékpénztár fél-éves közgyűlése folyó szeptember 27-ik napján délelőtti tizedfél órakor fog tettes Pest vármegye nagy teremében tartatni, melyre minden t. cz. részvényes urak és asszonyságok ezennel meghívának.

Táborozás. — A' pestbudai katonaságnak hadi gyakorlatai élénken folytattak a' mult és jelen hónapban. E' hónap vége felé kezdődnek azonban a' nagyszerűbb mutatványok; ezekre a' szomszéd katonaság is fog járulni, 's Rákos mezején rendes táborozás leend. Kezdődnek e' hadi gyakorlatok sept. 22-kén 's végződnek oct. 4-kén, illy renddel: sept. 22-ki délután egy lovas és két gyalog ágyútelep; két zászlóaly a' Pesten fekvő gr. Rothkirch gyalog ezredből; két zászlóaly Ceccopieri-gyalog ezredből 's egy a' granátosokból, Budáról. — 23-ki délelőtt két zászlóaly a' Győrött és Komáromban fekvő Don Miguel gyalog ezredéből; egy zászlóaly az Egerben fekvő Benczur-gyalog-ezredből; egy zászlóaly a' Fehérvárat fekvő Hessen-Homburg gyalog ezredből; a' Gyöngyösön fekvő Ferdinand főhercegi huszárezred, 's gr. Walden vasas ezrede vonuland táborba. — A' táborozandó katonaság száma tíz ezerre fog terjedni.

BUDÁN, a' leopold mezei népünne (kisasszony napján) ismét úgy mutatkozott, mint budapesti népünnepeink legnépesebb 's legérdekesebbike. Iszonyú néptömeg vala itt ismét a' legtarkább csoportozatokban, melyekből életvidámság mosolyott a' vizsgáló elébe. Az idő dél előtt igen kedvező volt; délután több izben és pedig egyszer jó formán ömlött eső hallott, szerencsére azonban mindenik csak rövid ideig. Estve felé kiderülvén, bár kissé hives idő vala, de a' felséges erdei fűszerrel tölt levegő 's gyönyörű holdvilág kétszeresen kellemesíté a' vidám csapatok 's óriási szalagokként Budapestig haza gyalogló tömegnek útját, miután mindnyájan félig vidor félig komoly sohajjal mondanak ez évi utósó népünnep bezártával a' kedves szép természetnek szíves „Isten hozzád“-ot.

KÜLÖNFÉLE.

Rabszolgakereskedés Braziliában.

Hamburg tavaszutó 15. 1840.

Legujabb tudósítások szerint, melyek Angolából Lissabonon át érkeztek, az angolok, úgy látszik, igen szigorúan bánnak a' brazíliai és portugali hajókkal, melyek az afrikai partoknál mutatkoznak. A' brazíliai kormány kezét nyujtván a' rabszolgakereskedés elnyomásához, az emberiség nemesb oldalához csatlakozott, 's alattvalóit egy századdal megelőzé. E' kéznyujtás szilárd elvekkel történt-e vagy csupán szabadelmű hevület pillanatában, nem feszegetjük, de két dolognak nem kellett volna kikerülni a' brazíliai ministerek éleslátását: 1.) altisztei erkölestelensége- 's megvesztegethetőségének 's 2.) a' nagy nyereség ellenállhatlan ingerének, melyet a' tilalom csak nagyobbra növesztett. A' gyarmatárúk szükségének roppant felrugta, mely az utóbbi 20-25 év alatt 60 pctel nevedett, 's a' bizonyosság, hogy e' szükségét maga Brazília is képes kielégíteni, a' rabszolgakereskedés elnyomásával homlok-egyenest ellenkeztek. Azonfölül a' britt ministereknek meggyőződve kellett lenniük, hogy az ott élő négeknek szabadságot nem ajándékozhatnak; hogy a' fejérek, creolok 's a' t. földet nem mivelhetnek, 's hogy munkára a' nap fűg-

göleges sugárai alatt négeren kívül más néptörzs nem alkalmazatos. Mit tehát mindenki, a' ki Braziliában volt, előreláthata, az megtörtént. A' rabszolgakereskedés elnyomásábái beleegyezés papíron áll, valósággal pedig 1820. óta ötször te nevedezett! — 1817—1820-ig a' braziliai rabszolgakereskedést évenként 20,000-re lehetett becsülni. 1820—1825-ig 30,000-nél több néger hozatek Afrikából 's 1827-ki nyárhó 1-jétől 1830-k nyárelő 30-kaig csupán Rio-ra 49,646 néger esik. Bohia, Pernambuco, Maranhão és Pará is ide tudva, az egész negeberbevittelt (1830-ban) Braziliába 71,200-nak mondják. Ez idő óta a' britt kormány ellenségesen lépett-föl a' rabszolgakereskedés ellen, 's most 70,000 helyett 90,000-nél többet hoznak Afrikából. Sőt J. F. Buxton azt véli, hogy e' szám még csekély, mert igen valószínű, hogy 38 szélességfoknyi nagy partterületen tetemes számú rabszolgát, távol az ország főréveitől, csempésznek be; mit azonban nem hihetni, mert rabszolgákat tetszésszerűen számban lehet hozni a' szokott vásárookra. E' vásárok közelében a' négereket néha szigetekben 's különös rejtékszigetekben p. o. Ilha grande, Ponta negra, San Sebastian. n Riótól nem messze vagy Bahián kívül szállítják-ki; de rabszolgakereskedő azon gondolatra soha nem vetemül, hogy négerlakományát Mucuri, Rio das Lontas vagy Ilheos-révbe vigye, mert innen a' fővásárookra messze kellene őket hajtani. Ez által ára hasztalanul megdrágulna, mert az utazás olly messze uton, keresztül a' parti erdőkön, több tekintetből veszélyes, 's jó okokból nem tanácsos. Minden rabszolgakereskedő egyet ért a' braziliai vámtisztekkel, 's mivel ezen emberek, mint Braziliában igen szendén mondják, egész rakományokat elnyelhetnek (que podem engolar navies enteros), a' kereskedés is akadály nélkül szokott útján halad. Ki levén szállítva a' négerek, a' hajó révbe jő, alteherrel Afrikából jöttek nyilvánittatik 's kapitánya holtak jegyzékébe soroztatik.

A' braziliai kormány tehát más célt nem ére, mint hogy előbbi jóvedelmét a' rabszolgakereskedésből, melyet 1830-ban 200,000 fínál többre becsültek, elveszté. Most kénytelen ujjai közt nézni, 's léptét bánja. Rabszolgabevitel nélkül mostani állapotját Brazília soha el nem éri. 1817. táján a' kávétermesztés Rioban még nem régóta álla fenn, 's 1839-ben már 1,128,000 mázsát vittek-ki! A' cukorkivittelt Braziliából 1820-ban 750,000 mázsára számíták, 1839-ben 1,500,000 mázsára teszik! Braziliában még 1,500 millio hold miveletlenül hever — ki mivelje azokat? Az europaiai arra nem alkalmazatosak, mert a' mezei munkát a' naptérítők közt el nem viselhetik; a' creolok szintolly alkalmazatlanok, mert már bölesőikben erőnélküliek. Ha tehát fejérekre akarnák a' cukor- és kávétermesztést bizni, az első nemzedéket kellene szükségképp bevárni, 's miután be is várak, az mégis mitsem tehetne, mert az égálj befolyását le nem győzhetni. Frisek és egészségesek ezen országban csak a' négerek maradnak. Még akkor is, ha csak imént érkeztek-meg Afrikából, 's az erdők belsejében munkára legott használtatnak, kevés betegszik-meg. Ezen elsősegék ellenére a' fekete népség mégis csupán új szállítások által szaporodik, ugy hogy az évenkénti fogyás 5 petre tétetik, mi alkalmasint nagyítva van. E' fogyás onnan származhatik, hogy a' férfi 's nőnem helytelen arányban áll, 's hogy balesetek és erőködés miatt sok néger időnap előtt elhal. 1820-ban a' braziliai fekete népszám 1,878,500 lelket tett; 1835-ben Buxton hivatalos adatok után 2,100,000-nek mondja. Így a' szaporodás 15 év alatt 221,500 léleknyi, míg a' bevitel 600,000-re mehet. Ha e' számok helyesek, ugy a' fogyás a' bevitelhez képest, 1,03 pct évenként, ide számítva a' szü-

lőttmaradékot is, ha t. i. van, a' holtak fölött. Egyébiránt a' fejeir és színes nép közt is örvendeztető szaporodást nem venni észre. 1820—1830-ig évenként csak 1 petet tett, ha az 1830-ki népszöveget 5,500,000-nek középszámul 5,700,000. s 5,300,000 közt vesszük. Ellenben az éjszakamerikai egyesült tartományokban a' feketék évenkénti szaporodását 3., a' fejeiréket pedig, magukban a' déli rabszolgastatusokban is, általában 2 petre számítják. Tropicus tartományokba a' természet néget, mérsékelt égialjak alá fejeireket rendelt. — Mostani állapotjokban Brazília- és Cubának 150,000 négerszaporításra van szüksége évenként. A' rabszolgakereskedés tehát soha nem fog elnyomni, ha csak a' rabszolgaságot mindenhol meg nem szüntetik vagy Europa 4,000,000 mázsa cukor és 1,500,000 mázsa kávéról le nem mond. Egyébiránt maguk az angolok buzgóan rajta vannak, hogy a' rabszolgakereskedés fenmaradjon; mert Manchester, Glasgow, Sheffield és Birminghamben számos árút készítenek, melyek afrikai partokra szánvák s oda Brazilián át szállíttatnak. De föltevé, hogy Braziliában s Amerika egyéb részeiben a' rabszolgakereskedés komolyan megszűnik, ennek mi lesz a' következése? Az, hogy keleti Indiában s Javán a' rabszolgaság s elnyomás még nagyobb leend, mint most s hogy cukor, kávé, gyapot és fűszereiket az európaiak még sokáig rabszolgakézből veendik. Keleti Indiában a' rabszolgák mostani száma meglehetősen pontos felszámítás után legalább 12,000,000-tesz; ezek részint született rabszolgák, részint sok gyermeket szülei adnak-el, részint önként lettek rabszolgákká, mert élelemhiány miatt kénytelenek voltak magukat eladni. Carnatic, Mysor és Malabarban számuk legio s az eső-idő alatt egész csapatok jönnek a' partokra, hogy ott eladassanak. E' kereskedés az angol kormány szemei előtt üzetik, s ámbár 25 év óta eleget zajongtak és irtak ellene, mégsem történt semmi is. Valljon miért nincs az eltítva keleti Indiában? Alkalmasint azért, mert ott Anglia érdeke forog fenn. A' cukor és kávétermesztés keleti Indiában eddigelé el vala hanyagolva, de 5—6 év óta hatalmasan mozognak. Keleti Indiából 1734-ben csak 76,400 mázsa cukor jött Angliába, 1839-ben már 520,000 mázsa. Ne mondjuk, hogy keleti Indiában a' rabszolgákkal kimélőbben bánnak, mert azok Braziliában is a' ereolok közt sokszor valódi patriarchalis életet élnek, s ki azt látta, kedvesen emlékezik e' viszonyokra vissza, ámbár a' rabszolgaságra gondolás minden jobb benyomást elrezzent. — Hollandia a' rabszolgakereskedés elnyomása részére állt, s ha Amerikában többé nem is üzik, de Ázsiában, ugy látszik, nem szűnt-meg egészen. Kalmárlevelek nemrég jelenték, hogy Elminából 2000 önkényes rabszolgát várnak, kik a' katonák közé osztandók! Legelőbb azon kérdést tehetni, Java lakosai jobbak-e a' rabszolgáknál? nagyobb dicsőség a' fát levágni, mint legnemesb nedveitől lassanként megfosztani: vagy a' szónak s nem tettek legyen jelentősége? Pillantsunk végre Éjszakamerikára, hol a' rabszolgaság mindig terjed; s e' viszonyokat ha összevesszük, Ázsiában jognak látszik, mi Amerikában, a' geographiai szélesség szerint, majd jogosság majd jogtalanság. Itt egy azon nemzet igyen parancsol, amott más-képp—s mióta az angol felső házban pártolják a' mákonyesempészetet, mert Anglia érdeke kívánja, a' brazíliaiaknak is meg kell engednünk azon jogot, hogy rabszolgakereskedést üzzenek, mert abban nyilvános érdekük forog fenn. Az tehát nem lehet idegenítő, ha a' rabszolgakereskedést ezentul gőzerővel fogják üzni, s a' mellett nyomó erőműveket használni, hogy 6—7 órányira haladassanak egy óra alatt. Az eddig megvásárolt 15 millió feketéhez ezután még más 15 milliót fognak repülve hozni, a' manchesteri és liverpooli mérnökök rabszolgagőzöket építenek, azokat angolok kormányozandják, s azon-fölül még szemet is adandnak. Bármely oldalról vizsgáljuk e' viszonyokat, a' sötétségnek nincs vége, a' nyereségvágy minden örömdetes reményt örökké meghíusít.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol sajtón
uri utsza 612.